



De Basisschool Beweegt: Overgewicht te Lijf!

verslag sportdebat

Woensdag 16 maart 2005, Basisschool De Kameleon

Eet en beweeg jezelf gezond!

Belangrijkste debatconclusies:

Rotterdam steekt zijn nek uit als het gaat om het terugdringen van overgewicht onder jongeren. Dat is de conclusie die getrokken kan worden uit het debat 'De Basisschool Beweegt: Overgewicht te Lijf!', georganiseerd door Stichting Het Portaal in het kader van Rotterdam Sportjaar 2005. Op basisschool De Kameleon waren alle aanwezigen het erover eens dat de tijd van verbazing -ik dacht dat overgewicht alleen in Amerika voorkwam!, kijk eens wat een dikke kinderen!- plaats moet maken voor een periode van visie en actie. Gezien de omvang van het probleem en de onmogelijkheid om één centrale partij verantwoordelijk te stellen, dient de oplossing gezocht te worden in een samenwerkingspact tussen verschillende 'probleemeigenaren'. Kern van deze aanpak bestaat uit een integrale strategie waarin niet alleen de verschillende (semi-)overheidsdiensten met elkaar samenwerken (GGD, DSO en Sport & Recreatie), maar waarin ook de zorgverzekeraars en de voedingsindustrie betrokken worden. Het is zaak zowel aandacht te besteden aan de voedingskant van het probleem (burgers gezonder laten eten) als aan de bewegingskant (burgers meer laten bewegen).

Alle deelnemers aan het debat zagen voor ziektekostenverzekeraars een belangrijke rol weggelegd in de preventieve aanpak van overgewicht. Vanuit het oogpunt van maatschappelijk verantwoord ondernemen is het hun taak de ziektekosten zo laag mogelijk te houden, ook al kunnen ze hogere premies vragen op het moment dat de maatschappij collectief ongezonder wordt. Wethouder Van den Anker (Veiligheid en Volksgezondheid) gaf tijdens het debat te kennen snel tot actie te willen overgaan: zij nodigt de verzekeraars rond de tafel met als doel ze aan de preventiestrategie te binden, ook op financieel vlak. De aanwezigen riepen ook het bedrijfsleven op hun verantwoordelijkheid te nemen. De voedingsindustrie kan gezond voedsel beter promoten ('hijs het in een trendy imagojasje'), goedkoper maken en meewerken aan gezondheidscampagnes onder de bevolking. Daarnaast is

het ook in het voordeel van het overige bedrijfsleven om overgewicht actief te bestrijden: de Nederlandse economie is gebaat bij fitte werknemers. Geen enkel bedrijf zit te wachten op een nog hoger ziekteverzuim.

Naast deze oproep aan het bedrijfsleven werd een aantal logische maatregelen in het debat nog eens op een rijtje gezet:

- De vakdocent gymnastiek moet terug op school, niet voor slechts twee uur in de week maar voor minstens drie en het liefst vijf.
- Voorlichting aan kinderen en ouders helpt alleen als deze gericht is op leefstijlverandering. Voorlichting die uitgaat van een verbod heeft geen positief effect.
- Niet het 'dik zijn' dient in campagnes centraal te staan maar het leefpatroon dat het overgewicht veroorzaakt.
- Spreek mensen niet op hun fysieke tekortkoming aan maar op hun gedrag, op die manier bewerkstellig je 'actieve' bewustwording.
- Om ouders met voorlichting te bereiken moet de school als communicatiekanaal worden gebruikt.
- De school is niet verantwoordelijk voor de overgewichtepidemie maar wel de plek van waaruit deze het best bestreden kan worden.
- De Brede school is een nuttig instrument in de strijd tegen overgewicht maar alleen als deze daadwerkelijk breed wordt getrokken: de school moet door maatschappelijke partners gesteund worden in haar buitenschoolse activiteiten.

Voorts stelden alle aanwezigen dat de overheidsdiensten die waken over de ruimtelijke ordening van Rotterdam (Dienst Stedenbouw en Volkshuisvesting en het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam) meer oog moeten krijgen voor de ernst van de problematiek en de (aanzienlijke) rol die zij in de oplossing ervan kunnen vervullen. Als we willen dat jongeren weer gaan buitenspelen moet de openbare ruimte daartoe de mogelijkheid bieden. Er moet meer speelruimte komen en deze moet 'architecturaal' beveiligd worden (bouw in het zicht van omwonenden). In de toekomst moeten speelveldjes via een streng toegepast

normeringsstelsel al bij voorbaat in de ruimte worden ingepland. Te lang is de buitenruimte als 'speelplaats' door de ontwikkelaars van Rotterdam verwaarloosd.

Bovenstaande maatregelen vormen het hart van het pamflet tegen overgewicht dat de drie verantwoordelijke Rotterdamse wethouders (Janssens van Middelen & Sport, Geluk van Onderwijs & Integratie en Van den Anker van Veiligheid & Volksgezondheid) dinsdag 13 April aanbieden aan staatssecretaris Ross- van Dorp van Welzijn, Volksgezondheid en Sport. Doel van het pamflet is om externe gelden naar de gemeente te loodsden ter bestrijding van overgewicht en het samenwerkingsverband tussen DSO, GGD en S&R ook op landelijk niveau aan te prijzen. Het pamflet toont aan dat de Rotterdamse aanpak veelbelovend is omdat deze steunt op een integrale overheidsvisie. De resultaten van het debat vormen de opmaat naar het pamflet.

Een integrale aanpak tegen overgewicht werkt alleen als alle radertjes in het stelsel meedraaien. Als één partij zijn hoeven in het zand steekt, is de kans op mislukking groot. Geen enkele partij mag verzaken. Daarnaast is het noodzakelijk het samenwerkingsverband zo breed mogelijk te trekken. Overheidsdiensten, onderwijsinstellingen, gezondheidsinstellingen, sportverenigingen en maatschappelijke organisaties moeten samen met marktpartijen hun schouders onder de preventiestrategie zetten. Hetzelfde dient op nationaal niveau te gebeuren. Met deze boodschap bonst Rotterdam op 13 april op de deuren van Den Haag.

Debatprogramma

In Basisschool De Kameleon konden de debatdeelnemers op woensdag 16 maart hun hart ophalen aan een uitgebreid en gevarieerd programma. Om te beginnen werden ze getraakteerd op de nodige kennis om het instapniveau voor de middag voor iedereen gelijk te trekken. Wethouder Janssens ontvouwde in een interview met dagvoorzitter Peter Schuiten zijn visie op het overgewichtprobleem. Daarna presenteerde Hans Brug, hoogleraar in de determinanten van de volksgezondheid aan het Erasmus MC, een aantal belangwekkende en schokkende onderzoeksfeiten over de ernst van de overgewichtepidemie en wees hij de aanwezigen de weg naar de juiste oplossingsrichtingen. Martine Berkhof, projectleider jeugdbeleid S&R, ging in haar presentatie in op de Rotterdamse aanpak zoals deze nu is geformuleerd in het actieprogramma Voeding en Beweging. Na deze kennisonderdompeling gingen de deelnemers in groepjes uiteen om hun eigen expertise in dienst te stellen van een effectieve oplossingsstrategie. In zes expertmeetings ontwikkelden ze een visie op het probleem en definieerden ze een aantal interventie maatregelen. Aan het eind van de middag werden de resultaten in een plenair debat voorgelegd aan Wethouder Van den Anker.



Wethouder Janssens licht zijn visie op de overgewichtproblematiek toe

Interview Janssens

Schuiten:

Hoe groot is het probleem?

Janssens:

Groot! Landelijk hebben 80.000 kinderen last van overgewicht. In 1996 heb ik als raadslid al een motie over dit probleem ingediend.

Schuiten:

Is al die aandacht terecht?

Janssens:

Het is een probleem van heel de samenleving. Belasting heffen op vet eten is niet verstandig. Beter kunnen we programma's opzetten die kinderen goed leren eten. Nu worden speelplekken volgebouwd met kantoren, zijn gymleerkrachten wegbezuinigd en hebben ouders dubbele banen waardoor kinderen met een pizza voor de TV belanden. Daarbij zijn mensen van sommige culturen het niet gewend om te sporten.

Schuiten:

Is overgewicht een zaak van de overheid?

Janssens:

Iemand moet het doen. Politici krijgen meer aandacht van de media en daardoor is hun slagkracht groter. Bovendien is het goed om na te gaan waar de overheid fouten heeft gemaakt. We moeten de gymzalen opknappen en kinderen alle gelegenheid geven om te blijven spelen.

Schuiten:

Het is voorgesteld om frisdrankautomaten op scholen te verbieden. Is het probleem van overgewicht wel op te lossen?

Janssens:

Zeker. Door een heropvoeding van onszelf! Het bedrijfsleven heeft daar overigens belang bij, want die

zitten anders over vijftien jaar met ongezonde werknemers.

Schuiten:

Er zijn veel partijen die met de kwestie overgewicht te maken hebben: scholen, de dienst stedelijke ontwikkeling, deelgemeentes, ouders, etc. Werken die allemaal samen?

Janssens:

Nee, zij niet. Maar DSO, GGD en S&R wel. Dat is al behoorlijk revolutionair. Wat niet wilt zeggen dat we niet voortdurend moeten proberen meer partijen bij de oplossing van het probleem te betrekken.

Schuiten:

Hoe krijg je die partijen bij elkaar?

Janssens:

Door ze te overreden en met sanctiebeleid. We hebben het hier niet over 'zomaar iets', het gaat over de toekomst van onze kinderen. Dat argument is overtuigend genoeg om verantwoordelijke partijen wakker te schudden. Zo niet, dan doe ik dat zelf.

Schuiten:

Maar hoe ver moeten we gaan met een belasting op vette producten?

Janssens:

Het gaat niet om wetgeving. Ik weet dat de minister, een partijgenoot, het balletje van de vettaks heeft opgeworpen maar ik denk dat we de oplossing niet in die richting moeten zoeken. Als overheid moeten we positieve maatregelen faciliteren, geen repressief beleid voeren. Een wet kan mensen niet verplichten te bewegen, je kunt kinderen niet ertoe dwingen naar school te lopen. Dwang heeft geen zin, ouders en kinderen moeten bewust worden gemaakt van hun ongezonde leefstijl. Niet door ze te straffen maar door ze een betere toekomst voor te houden.

Schuiten:

Maar is er wel geld om overgewicht bij kinderen aan te pakken?

Janssens:

Wethouder Geluk en ik hebben voorgesteld dat er 1,4 miljoen vrijkomt en 3.9 miljoen in 2006. Maar het is niet alleen een kwestie van geld. Bij mensen zit dit probleem in 't hoofd.

Presentatie Hans Brug

Hans Brug stelt dat er een belangrijke regel is bij de bestrijding van overgewicht: voorkomen is beter dan genezen. Behandelen is namelijk duur en werkt vaak niet. Een preventieve aanpak moet echter wel een planmatige insteek hebben en niet beperkt blijven tot zomaar een 'leuke' campagne.

Overgewicht is wel degelijk een gezondheidsprobleem. Zo kan meer gewicht leiden tot een flinke aantasting van de gewrichten en de kans op suikerziekte aanzienlijk vergroten. Dat kost de maatschappij veel geld: zo'n twee miljard per jaar. In Rotterdam heeft nu meer dan vijf procent van de kinderen obesitas.

Specifiek geldt dat kinderen die te dik zijn vaak

- a) een Turkse of Marokkaanse afkomst hebben;
- b) een lage sociaal-economische positie hebben;
- c) dikke ouders hebben;
- d) een hoog geboortegewicht hebben.

Wie last heeft van overgewicht, eet vaak meer fast food, drinkt frisdrank, neemt grotere porties, ontbijt niet en recreëert passief (TV kijken). Kinderen zijn daarbij extra kwetsbaar omdat zij een beperkte autonomie hebben, slechts letten op korte termijn voordelen en zich laten beïnvloeden door het gezin, de school en de buurt. Tot het vijfde levensjaar geldt: je eet zoveel als je krijgt voorgezet!



Hans Brug doceert

De professor pleit voor meer gezonde maaltijden, minder tijd voor de TV en achter de computer en een goed ontbijt. Op school is gymnastiek belangrijk, kunnen beter geen snoep- en frisdrankautomaten staan en zou fietsen en lopen gestimuleerd moeten worden. De overheid zou ervoor kunnen kiezen om accijnzen op fast food in te stellen, een gezonde voeding te subsidiëren, vet eten van een bijsluiter te voorzien en reclame codes in te voeren.

Presentatie Martine Berkhof

Martine Berkhof noemt het een "enorme uitdaging" om het overgewicht onder jongeren tegen te gaan. Begin februari is in het kader van het actieprogramma Voeding en Beweging een pilotproject gestart op twee basisscholen. Daar krijgen groep 5 en 7 twee jaar lang iedere dag een uur gym. Onderdeel van het project is een fitheidstest. De uitkomsten hiervan waren alarmerend: de helft van de geteste jongeren bleek overgewicht te hebben.

Sport en Recreatie pleit daarom voor een kansrijk preventieprogramma:

- jongeren aanzetten tot voldoende bewegen en gezond eten
- het geven van voorlichting – zowel algemeen als selectief
- het aanpassen van de leefomgeving – voldoende fietspaden bijvoorbeeld
- het komen tot een analyse van risicogedrag

Berkhof benadrukt dat bij de aanpak van overgewicht moet worden uitgegaan van een positieve houding. We moeten voorkomen dat mensen met overgewicht gestigmatiseerd worden. Bij zo'n positieve benadering hoort een gedeelde verantwoordelijkheid van ouders, de gemeente, het rijk, scholen, het bedrijfsleven en andere organisaties.



Martine Berkhof vertelt over het actieprogramma Voeding en Beweging

Sport en Recreatie staat onder anderen een normering van buitenspeelplekken voor. Het wil investeren in trapveldjes – bijvoorbeeld door ze kunstgras te geven – en andere sportieve plekken. Maar ook moeten er geschikte gymzalen zijn. Verder komt er een helpdesk voor betrokken organisaties en een protocol voor jeugdartsen.

De genoemde pilot op twee Rotterdamse basisscholen -De Kameleon en De Boog- dient een impuls te geven aan het bewegingsonderwijs. Elke dag is er gymles onder begeleiding van vakkundig personeel, er is gelegenheid om kennis te maken met nieuwe sporten en er wordt ingezet op de participatie van ouders

Na het Sportjaar krijgen alle scholen in Rotterdam een lespakket. Het is dan de ambitie dat in 2006/2007 zo'n dertig scholen een pilot starten. In 2008/2009 moeten dit er negentig zijn. Om deze doelstellingen te verwezenlijken is een gebiedsgerichte uitwerking nodig: dit betekent dat Sport en Recreatie de mogelijkheden van een gebied verkent en oog heeft voor de aanwezigheid van gymzalen, sportverenigingen ed. Voor een traject van twee jaar worden er bovendien vakleerkrachten gefinancierd.

Berkhof komt tot de volgende aandachtspunten:

- Extra bewegen moet een onderdeel zijn van het curriculum

- Met een verlengde schooldag hoeven gymlessen niet ten koste te gaan van andere vakken
- Het rijk zou financieel kunnen bijspringen en het bedrag dat zij beschikbaar stelt kunnen oormerken.

Dit alles met de bedoeling sporten en bewegen een net zo fundamentele plaats in het onderwijs toe te kennen als rekenen, lezen en schrijven.

Expertmeetings

Hieronder zullen niet alle zes de workshops besproken worden. Omdat alle groepen dezelfde agenda afwerkten is ervoor gekozen een integrale samenvatting te geven van de belangrijkste conclusies en aanbevelingen per agendapunt.

1. Definitie van het probleem

Overgewicht is een objectief vast te stellen probleem door middel van de BMI index. De statistieken laten zien dat Nederland rijp is voor een epidemie. Daarom moet de alarmklok nu geluid worden. Verder is iedereen van mening dat het een groot en massaal probleem betreft met enorme gevolgen voor de volksgezondheid, ook op de langere termijn. De situatie in de grote stad is gezien de 'verkeerde' inrichting van de ruimte nog nijpender. Sport en spel is de laatste paar jaar uit de 'grotestadswijk' weggesaneerd. Daar komt nog bij dat overgewicht procentueel meer voorkomt onder kinderen van laagopgeleide ouders die op hun beurt weer vaak in de grote stad wonen. Overgewicht is daarom een voedings-, een bewegings- en een grootstedelijk probleem.

2. Wie is er verantwoordelijk voor de problematiek?

Het antwoord luidt simpel: de ouders. Maar dan ben je er nog niet. Want ouders zijn moeilijk te bereiken en aan te sturen. De crux van de oplossingsstrategie bestaat eruit een slimme manier te vinden om ouders te doordringen van een normale gezondheidsstandaard. Nu is het zo dat ouders vaak onbewust hun eigen voeding- en bewegingspatroon overdragen op hun kinderen, ongeacht of dit gezond is of niet. Een goed faciliterend beleid vanuit de overheid, dat op haar beurt een stimuleringsbeleid opwekt bij scholen en daaraan gelieerde gezondheids- en maatschappelijke instellingen, kan ervoor zorgen dat ouders bewust worden van de ernst van het probleem. Buiten de eerste schil van de ouders zijn er dus legio verantwoordelijke partijen aan te wijzen die allemaal een bijdrage kunnen leveren aan het terugdringen van overgewicht. Voorbeeld. Een ouder wil haar kind wel naar buiten sturen maar doet dit niet omdat de omgeving kindonvriendelijk is ingericht. Bij gebrek aan een alternatief staat de ouder toe dat het kind achter de computer kruipt. Ander voorbeeld. Voor veel ouders heeft de school geen gezondheidsautoriteit. Als een leraar zegt dat hun zoon of dochter te dik is, slaan ze deze waarschuwing in de wind. Als een jeugdarts van de GGD echter dezelfde waarschuwing afgeeft, nemen de ouders deze wel serieus.

Kortom: de ouders zijn verantwoordelijk voor de problematiek maar moeten zelf ook opgevoed worden. Hiertoe moeten alle probleemeigenaren in de tweede schil allereerst een beleid voeren dat ouderparticipatie optimaliseert. Zorg dat ouders via de school naar een jeugdarts worden doorverwezen. Geef ouders via rapportvergaderingen de juiste voorlichting. Leg speelveldjes aan in de stad zodat ouders hun kinderen naar buiten kunnen sturen. Veel oplossingsrichtingen staan of vallen met de medewerking van ouders.

3. Vanuit welke (overheids)visie kunnen we de problematiek aanpakken?

De overheid moet een stimulerende rol vervullen. Laat scholen niet een keuze maken uit een aanbod van projecten, maar hen zelf op zoek gaan naar de problemen en vanuit die behoefte met verzoeken komen (*Bottom up approach*). Faciliteer activiteit. Dergelijke initiatieven – zowel binnen als buiten de school – lijden vaak onder een overheid die qua beleid telkens een draai van 180 graden maakt. Kwaliteit hangt nauw samen met continuïteit. 'Snel scoren' heeft in dezen geen zin. Het gaat om de inhoud van een project.

Deze continuïteit moet ook op financieel niveau worden gewaarborgd. Op het moment dat je scholen 'leert' het probleem zelf aan te pakken, zullen ze naar oplossingen zoeken die financieel duurzaam zijn. Bij overheidsprojecten bestaat altijd het gevaar dat het positieve effect wegeeft op het moment dat de geldkraan wordt dichtgedraaid. Nu al voorzien veel scholen problemen met de 'doorstart' van het project 'Elke dag bewegen' dat onderdeel is van het actieprogramma Voeding en Beweging. Ze willen hier best aan meedoen, maar kunnen niet garanderen dat ze na twee jaar zelf voor de kosten opdraaien.

Hier dringt zich een andere visieproblematiek op. Aan de ene kant stimuleert de overheid de identiteitsprofilering onder scholen. Ouders moeten wat te kiezen hebben. Ze moeten hun kind naar een school kunnen sturen met een specifieke 'toon'. Deze kan cultureel zijn, politiek, klassiek, maar ook sportief. Aan de andere kant wil de overheid dat scholen via goed gymnastiekonderwijs een bijdrage leveren aan het tegengaan van overgewicht. Nu financiert de overheid de laatste doelstelling. Maar op het moment dat ze hiermee stopt, moet een school weer een keuze maken tussen een sportieve of een geheel andere identiteit. De vraag is hoe belangrijk de overheid de overgewichtproblematiek vindt en in welke mate ze dit probleem bij de scholen legt. Is de Rotterdamse overheid van mening dat gericht en professioneel bewegingsonderwijs een imago-instrument is voor scholen of een noodzakelijkheid? Is het iets wat ze mogen aanbieden of moeten opnemen in hun curriculum? In het eerste geval stelt de overheid geen eisen, ze faciliteert slechts de mogelijkheid, in het tweede geval legt ze de scholen een duidelijke norm op en dient ze deze te controleren.

De deelnemers aan het debat zijn over het

algemeen geen voorstander van een overheid die verboden uitvaardigt. Frisdrankautomaten op scholen mogen blijven maar moeten wel het juiste assortiment bevatten. Kinderen moeten leren kiezen, dat wil zeggen, zelf de keuze leren maken die in het belang is van hun gezondheid. Om te leren kiezen moet er echter wel wat te kiezen zijn. Een automaat met alleen maar suikerhoudende dranken moet verboden worden. Streef je niet naar zo'n fundamentele gedragsverandering dan pak je het probleem niet bij de wortel aan en verval je in symptoombestrijding. Het verbieden van frisdrankautomaten is daar een vorm van (kinderen weten hun zoete frisdrank toch wel ergens vandaan te halen).



Terug in de schoolbanken!

De groep signaleerde nog een ander visiedilemma voor de overheid: moeten kinderen meer gaan bewegen door sport een integraal onderdeel van de school te maken of door het verenigingsleven te stimuleren? De deelnemers zijn van mening dat beide sporen ontwikkeld moeten worden en ook voortdurend met elkaar in contact moeten worden gebracht. Laat sportverenigingen bijvoorbeeld clinics geven in de vorm van een brede school activiteit. Toch zal de overheid financieel gezien moeten kiezen. Onderzoek uit landen waar sport voor een groot gedeelte is ondergebracht op school laat zien dat daar het verenigingsleven terugloopt.

In het kader van de brede school stellen alle aanwezigen dat overgewicht niet primair een probleem is voor het onderwijs. De brede school is een prima instrument om overgewicht aan te pakken maar dan moeten daarin wel degelijk buitenschoolse partijen participeren. Dit samenwerkingsverband moet gelijkwaardig zijn. Het mag niet zo zijn dat alle organisatorische en administratieve rompslomp bij de scholen komt te liggen en een sportvereniging slechts één keer in de week een trainer langs stuurt.

Om overgewicht terug te dringen moeten zowel kinderen als ouders worden voorgelicht. Maar de wijze waarop dit dient te gebeuren verschilt per doelgroep. Kinderen moeten 'spelenderwijs' via voedings- en bewegingsonderwijs bewust worden gemaakt van het probleem. Deze voorlichtingsaanpak moet iedere vorm van stigmatisering voorkomen. Kinderen zijn niet dik maar eten

verkeerd en bewegen te weinig. De ouders daarentegen mogen wat meer op hun verantwoordelijkheid worden gewezen. Maar ook hier geldt dat het opgeheven vingertje vermeden moet worden.

Alle aanwezigen zijn het erover eens dat 'de overheid de oplossingsstrategie van het overgewichtprobleem moet faciliteren'. Maar wat betekent dit nu precies? Een voorbeeld biedt uitkomst. Toen het een paar weken geleden sneeuwde stroomden de kinderen plotseling naar buiten om te spelen: sneeuwbalgevechten werden georganiseerd, poppen gebouwd en de sleeën uit de kast getrokken. Dit voorbeeld geeft aan dat kinderen best naar buiten willen op het moment dat de randvoorwaarden gunstig zijn. Ze moeten plezier kunnen maken. Faciliteren betekent in de eerste plaats goed luisteren naar waar kinderen behoefte aan hebben en daar op inspelen. Alle maatregelen van de overheid om de Rotterdamse jeugd weer aan het bewegen te krijgen moeten starten bij de belevingswereld van het kind. Ervaring leert dat ze anders geen enkel effect sorteren.

Als laatste visionair uitgangspunt stelt de groep dat alle genomen maatregelen maatwerk moeten behelzen. Steeds moet de vraag worden gesteld voor wie een interventie bedoeld is en hoe een doelgroep het best bereikt kan worden. Omdat het overgewichtprobleem sectoroverschrijdend is, de oplossingen in veel richtingen uiteen waaien en er veel doelgroepen onderscheiden kunnen worden, hebben te algemene maatregelen niet of nauwelijks effect.



De pauze brengt humor.

4. Leefstijlbeïnvloeding van de basisschooljeugd: welke interventie- en beleidsmaatregelen kunnen hieraan bijdragen?

Veel van de concrete aanbevelingen die tijdens de debatmiddag zijn opgeborreld hebben al een plek gevonden in bovenstaand verslag. Hieronder volgt een lijst met interventiestrategieën die nog niet expliciet zijn genoemd.

Voeding

1. Opmerkelijk is dat een deel van de aanwezigen ouders

via schoolcontracten wil binden aan een gezonde leefstijl. In een contract wordt vastgelegd dat ouders hun kind 'gezonder' voeden in ruil voor professioneel bewegingsonderwijs vanuit de school. Binnen dit contractdenken ligt echter stigmatisering van ouders en kinderen op de loer. Bij een contract horen immers sancties op het moment dat één van beide partijen zijn verplichting niet nakomt. Voor je het weet is 'Pietje' dat kind waarvan de ouders zich niet interesseren voor zijn gezondheid.

2. De overheid kan scholen dwingen kantinecaterars in dienst te nemen die een gevarieerd aanbod hebben en niet alleen maar zoete en vette dingen. Als coca cola geen sappen wil aanbieden, dan moet de school overstappen op een andere leverancier. Op die manier kan de overheid de productdifferentiatie heel gericht sturen.

3. Veel deelnemers zien wat in kooklessen op de basisschool. Laat kinderen meehelpen bij het bereiden van ontbijt en lunch (al dan niet warm). Op deze manier kunnen kinderen hun ouders confronteren met de gezondheidsrichtlijn die ze op school krijgen aangeleerd. 'Mama, op school heb ik geleerd dat te veel frisdrank niet goed voor me is!'

Buitenruimte

1. Er moeten niet alleen meer sportveldjes komen maar deze moeten ook met kunstgras worden bedekt. Daar kun je meer sporten op beoefenen, ze vergen minder onderhoud en zijn minder seizoensafhankelijk. Daardoor is hun gebruiksgraad hoger.

2. Schoolpleinen moeten ook na schooltijd open blijven zodat kinderen er gebruik van kunnen maken. Dit is een heel goedkope oplossing om in korte tijd meer speelruimte in de stad te ontsluiten.

3. Laat een deel van de buitenruimte adopteren door maatschappelijke organisaties/woningbouwverenigingen/bedrijven/sportverenigingen. Deze zorgen voor geregeld toezicht en houden de boel aan kant.

4. Veel sportmaatregelen in de buitenruimte hebben alleen betrekking op jongens. Voor meisjes worden weinig specifieke bewegingsinterventies ontwikkeld. Hier moet veel meer rekening mee worden gehouden. Alleen het aanleggen van sportveldjes waarop voetbal kan worden is niet genoeg.

5. Normering van nieuwbouwscholen + hun buitenruimte is landelijk vastgelegd. Daar moet een 'grote steden' variant voor worden ontwikkeld. Daarnaast moet de normering van speelruimte een kernonderdeel worden van de normering van de totale stadsontwikkeling.

Brede School

1. Bezuinig niet op ID-banen. Het zijn ID-ers die van wezenlijk belang zijn om de Brede School van genoeg mankracht te voorzien. Met alleen vrijwilligers red je het niet.

Voorlichting

1. Benoem de positieve kant van gedragsverandering.
Voorbeeld gericht op meisjes: als je gezond eet, krijg je een mooie huid.
2. Ontwerp voorlichting die beloont in plaats van straft.

Ouderparticipatie

1. Laat actieve ouders minder actieve ouders voorlichten.
Bijvoorbeeld via het concept van de 'tupperware party'.
Ouders nemen sneller iets van gelijkgestemden aan dan van een buitenstaander.

Bewegingsonderwijs

1. Schoolsporttoernooien (competitie) en de inzet van topsporters zijn van grote waarde voor het bewegingsonderwijs. Ze krikken het imago van schoolsport op.



Wethouder Van den Anker reageert op de voor haar gebrainstormde aanbevelingen

Dit debat werd mede mogelijk gemaakt door Rotterdam Sportjaar 2005.